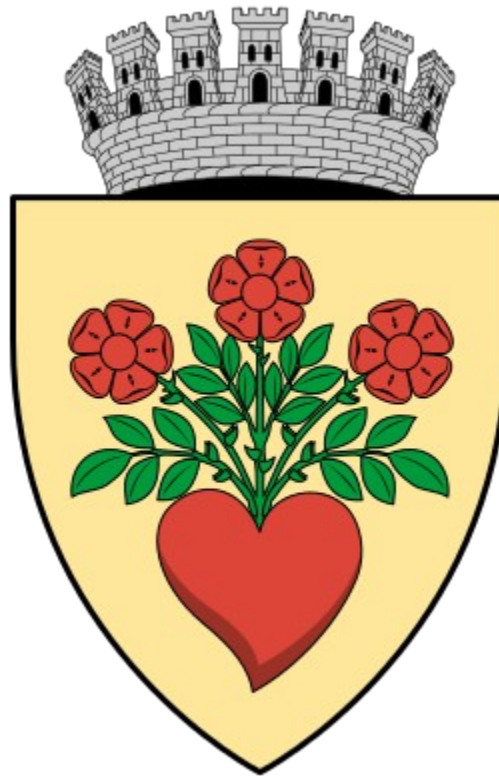

CSÍKSZEREDA

Magyarok száma: 30 607 fő (2011-es adat)

Területe 83 hektár; népessége 3.701 lélek.

1. Földrajzi fekvése. Csikmegyében fekszik Zsögöd és Taplocza szomszéd községek határaiból kiszakított 144 holdnyi területen, a Hargita-hegység keleti tövében, az Olt folyónak, valamint a szeredai és zsögödi szénsavas és jódos gyógyfürdőknek közeli szomszédságában. Ma azonban a város területe jóval meghaladja a 144 holdat, sőt több mint felerészben a két szomszéd község területén építkezett. A város tenger feletti magassága 665 m.

2. Története. Eredetét az Árpádok korából származtatják, mely feltevés beigazolást nyer a ma is fennálló szeredai vár történetéből. Csíkszeredán három különböző korban épült vár létezett. Az első állítólag a 11. szdból való, amidőn egy Mikó nevű ismeretlen egyén a maga nevééről nevezett Mikó-várat építteté, mely 1595-ben romboltatott le a János Zsigmond alatti zavarokban kitört lázongások alkalmával, valószínűleg a szabadságuktól megfosztott székeyek által.

A második várat Mikó Ferenc Csik-Gyergyó és Kászon főkapitánya 1611-ben építtette. 1661-ben a törökök Mikó-várat bevették és feldúlták. Ezen romokból építtette újra, ezúttal harmadízben 1714-ben gróf Steinville István császári tábornok a jelenleg is fennálló ú.n. Szeredai-várat, melyben III. Károly alatt az első határőri ezred tisztikara lakott (most honvédségi laktanyául szolgál).

Izabella királynénak 1558-ban kiadott levele Cs.-t városnak nevezi s minden addig élvezett jogaiban és kiváltságaiban megerősíti. 1608 május 10-én Báthori Gábor fejedelem az Izabella királynő levelében foglaltakat jóváhagyta és megerősítette. Hasonló leveleket bír a város Rákóczi Zsigmond, I. és II. Rákóczi György, Bethlen Gábor és Apaffi Mihály fejedelmektől , kik Cs. mezővárost mindannyian visszahelyezték régi jogaiba, sőt I. Rákóczy György a várost jogaival ellenkező jobbágyi alávetettségéből felszabadította 1635 dec. 19-iki levelében. Mindennek dacára Cs. igen lassan fejlődött s épületei a vár és hozzátartozó néhány katonai kincstári épület kivételével az 1870-es években is kizárólag szűkösen épített deszkafedelű székely faházacskákból állottak. Fejlődésére bénítólag hatott az a körülmény, hogy 1655-ig idegen, céhen kívüli mesterembernek a városban és környékén egy mérföldnyi távolságig letelepedni tiltva volt, továbbá az is, hogy Csik székháza a szeredaiak ellenkezése következtében nem Szeredában, hanem Somlyón (Várdotfalva) épült és hogy Szereda csak az 1870-es években lett a megyének és a közigazgatásnak székhelye. Hozzájárult az is, hogy a nemesség tisztsége sanyargatta a várost; régi időkben vásárainak fele jövedelmét a széknek

azért engedte át a város, mivel a szék szükség esetében a városnak brachiumot adott, s bár most ezt megszűnt, a szék mégis részt követel a vásárjövedelemből. Számtalan esetben felpanaszolta a város, hogy a szomszédos két község lakosai a település alkalmával tőlük nyert erdőzési és legeltetési jog gyakorlásában állandóan háborgatták. De legnagyobb mértékben gátolta Cs. fejlődését a százados gyakorlat által érvényesült azon sajátságos örökösödési szokás, mely szerint ha valaki a szeredai háztulajdonosok közül elhalt s a városban nem lakós örökösei közül oda valaki rögtön be nem ült, akkor a ház a városra szállott, távol lakó rokonainak minden joga elenyészvén; a város pedig azt tetszés szerint elajándékozhatta, leginkább a tanács tagjainak, vagy azok rokonainak.

A város csak a legújabb időben indult fejlődésnek; a város területén az utóbbi 20 év alatt gyors léptekkel emelt palotaszerű kőépületek Cs.-t teljesen városi formába öntötték és a város polgársága versenyezve siet a kulturális intézményeket meghonosítani.

3. Hatóságok és hivatalok. Cs. város székhelye a vármegye törvényhatóságának, kir. törvényszék-és ügyészségnek; van itt telekkönyvi hatóság, államépítészeti és erdészeti hivatal, adóhivatal, kir. tanfelügyelőség, állami állatorvos, járásbíróság, főszolgabíróság, közjegyzőség, pénzügyőri biztosság, pénzügyigazgatósági számvevőség, csendőrszárnyparancsnokság, posta-telefon-és távirdahivatal, postatakarékpénztár, munkásbiztosító pénztár, Máv. osztálymérnökség. Katonai ügyekben a székelyudvarhelyi 82. cs. és k. hadkiegészítő, a brassói 24. honvédkiegészítő parancsnoksághoz és a csíkszeredai 80. népfelkelési járáshoz tartozik.

4. A lakosság foglalkozása. Lakói túlnyomó részben földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkoznak, de újabban az ipar és kereskedelem is lendületes fejlődésnek indult.

5. A város határa. Határában minden mezőgazdasági termék megterem; magas fekvésénél fogva azonban a kukorica és zöldségfélék igen gyakran ki vannak téve a késő tavaszi és kora őszi dér okozta elfagyásnak. Talaja részint agyagos, nehéz, részint homokos, könnyű, de mindkettő évenként két-háromszori szántást és gyakori trágyázást igényel. Ivóvize a város egy csekély részének kivételével szinte élvezhetetlen.

6. Tervek a jövőre. A város legközelebb megoldandó nagy feladatai közé tartozik a most folyamatban levő csatornázáson kívül a vízvezeték, útburkolás, villanyvilágítás, köztér létesítése és a két szomszédos községnek Csíkszeredával való egyesítése.